

Miljöövervakningsdagarna 2021

28 september

Inledningssession (moderator: Tomas Chicote)

- 9.00 **Introduktion, praktiskt, menti.** Tomas Chicote.
- 9.10 **Introduktion mötesledning.** Maria Ohlman, Naturvårdsverket.
- 9.20 **Mötet öppnas.** Björn Risinger, Naturvårdsverket.
- 9.30 **Nytt från Naturvårdsverket.** Pontus Lyckman, Naturvårdsverket.
- 9.50 **Nytt från Havs- och vattenmyndigheten.** Mikael Krysell, Havs- och vattenmyndigheten.
- 10.30 **Miljöövervakningens kvalitetssystem.** Urban Gunnarsson, Naturvårdsverket och Elisabeth Sahlsten, Havs- och vattenmyndigheten.
Ett uppdaterat system för miljöövervakningens kvalitetssystem presenteras. Systemet är gemensamt för den övervakning som bedrivs på Naturvårdsverket, Havs- och vattenmyndigheten och inom den regionala övervakningen.
- 11.00 **Vad får pålitliga övervakningsresultat kosta?** Anders Bignert, Naturhistoriska riksmuseet.
Mer pengar gör att vi kan ta fler prov som ökar trovärdigheten och den statistiska styrkan när vi vill göra jämförelser över tid eller mellan lokaler. Men hur tar vi proven och hur behandlar vi provtagningsresultaten, för att på ett så kostnadseffektivt sätt som möjligt, producera resultat av tillfredsställande kvalitet?

Parallellsession 2a, terrester miljöövervakning

(moderator: Anna-Lena Carlsson)

- 13.00 **Nationella marktäckedata (NMD); från statisk till dynamisk.** Birgitta Olsson, Naturvårdsverket och Camilla Jönsson, Metria.
Hur kan nya satellitdata och bearbetningsmetoder inom arbetet med NMD ge oss möjlighet att besvara frågor som tidigare inte kunde besvaras, eller rent av inte ställas? Hur kan vi höja kvaliteten inom NMD samtidigt med ökande krav på ajourhållning och kan nationella inventeringar integreras i produktionskedjan för att ge en större säkerhet på nationell såväl som regional nivå?
- 13.25 **Övervakning, artbestämning och kvalitetssäkring av fladdermöss.** Marielle Gustafsson, Länsstyrelsen i Jönköpings län.
Den regionala miljöövervakningen av fladdermöss påbörjades för över 20 år sedan och sedan dess har flera län påbörjat övervakning och uppföljning. En ökad inventeringsinsats i kombination med användande av autoboxar har medfört att det varje år spelas in stora mängder fladdermusljud. Artbestämning av ljudinspelningar ställer stora krav på de som artbestämmer, men även på de som granskar och därmed bekräftar fladdermusfynden.
- 13.50 **Lätt att göra rätt? Datakvalitet från fält till rapport.** Ulf Grandin och Anders Glimskär, SLU.

Parallellsession 2b, miljögifter och hälsa

(moderator: Karin Norström)

- 13.00 **Tidstrender av miljöföroreningar – vilka faktorer bidrar till skillnader?** Anders Glynn SLU.
Tidstrender av långlivade organiska ämnen (POPar) undersöktes i modersmjölk/serum, sillgrissleägg och strömming, med data från Naturvårdsverkets miljöövervakning. Syftet var att undersöka om det finns samband mellan nationella/internationella åtgärder för minska/eliminera miljöbelastningen av POPar och förändringar av tidstrender i biota och människor över tid.
- 13.25 **Riskbedömning av kemikalieblandningar med hjälp av tidstrender av kemikalier i blod.** Josefin Engelhardt, ACES, Stockholms universitet.
Genom användning av data från databaser såsom HÄMI, kombinerat med litteraturstudier, har vi nu en databas över vilka kemikalier som har hittats i blod i Sverige och vilka som analyseras i blod internationellt. I dataprocessingen blev det tydligt hur viktigt det är att rapportera analysernas detektions- och kvantifieringsgräns för att kunna tolka trender på rätt sätt.
- 13.50 **Datavårdskap för miljögifter – med sikte på bättre kvalitet och ökad användning.** Liselotte Tunemar, Naturvårdsverket.
Vad finns i databasen? Hur används informationen idag och hur kommer den till bättre användning i framtiden?

14.30-15.30 Samverkan i tvärgruppsdiskussioner

15.30-16.30 Posterpresentationer, frågestund

29 september

Parallellsession 3a, akvatisk miljöövervakning

(moderator: Lars Johan Hansson)

- 9.00 **Nästa generation vatteninformation (NGV).** Elisabet Thompson och Fredrik Ängdervik, Havs- och vattenmyndigheten.
Programmets vision är: "All vatteninformation i svensk havs-och vattenförvaltning ska vara tillgänglig på sådant sätt att den kan nyttjas av så många som möjligt samt bidra till nya sätt att kombinera, analysera och visualisera information från olika källor. Informationen ska vara enkel att hitta och lätt att förstå så att kloka beslut kan fattas för att göra skillnad för miljön och samhället."
- 9.25 **Digitalisering av övervakningsmanualer.** Mikael Bäckström, Havs- och vattenmyndigheten.
Övervakningsmanualer är viktiga metodbeskrivningar som används för att besluta när, var och hur undersökningar ska utföras och för de som utför undersökningarna för att säkra nationellt jämförbara och kvalitativa data. Här presenteras en möjlig evolution avseende hantering, framtagning och användning av dessa manualer i syfte att med digitaliseringens hjälp ytterligare öka miljödataförsörjningens effektivitet.

- 9.50 **Full koll på våra vatten.** Kristina Samuelsson, Havs- och vattenmyndigheten.
För att uppfylla kraven i Vattenförvaltningsförordningen har denna handlingsplan tagits fram. Den syftar till att beskriva behovet av och bidra till genomförandet av övervakning, samt underlätta rapportering av data till nationella datavärddar och rapportering av övervakningsprogram till EU-kommissionen.

Parallellsession 3b, luftmiljöövervakning

(moderator: Helena Sabelström)

- 9.00 **Luftkvalitet - när mätningarna måste bli bra.**
Alexander Håkansson, Stockholms universitet.
Mätningar av luftföroreningar är ett viktigt redskap för att säkerställa en god luftmiljö för både människor och natur. Vi berättar om Referenslaboratoriet roll i att säkerställa dessa mätningars tillförlitlighet.
- 9.25 **Kan luftkvalitet mätas med mikrosensorer?**
Johanna Snellström och Daniel Schlesinger, Stockholms universitet.
Vad är en mikrosensor och vad kan den användas till? Vi reder ut i en snårig terminologi.
- 9.50 **Sopbranden i Kagghamra ur ett luftföroreningsperspektiv.**
Michael Norman, SLB-analys, miljöförvaltningen, Stockholms stad.
Hur och vad mäter man när man inte vet vad man letar efter? Hur gick det till i samband med branden i Kagghamra.

10.30-11.30 Temagrupperdiskussioner

Avslutande session (moderator: Tomas Chicote)

- 13.00 **Miljödepartementet om miljöövervakningen.** Anders Mankler, Miljödepartementet.
- 13.20 **Kvalitetssäkring av miljöövervakning med hjälp av ackreditering.** Tomas Persson, Swedac
- 13.55 **Inventering av stora rovdjur – en undersökning med många syften.** Jens Andersson, enheten för viltanalys, Naturvårdsverket.
Rovdjursinventeringen ger oss kunskap om arternas populationer och hur vi ska lyckas förvalta dem samtidigt som de ska ligga till grund för jaktbeslut, rovdjursersättning till samebyar samt AoH-rapportering till EU. Det innebär ett stort tryck på att resultaten ska uppfattas som korrekta, oavsett mottagare. Vad är kvalitet och hur avgör man vad som är en rimlig kvalitetsnivå?
- 14.20 **Avslut av mötet och överlämning till nästa års värd.** Thomas Klein, Havs- och vattenmyndigheten